

Handläggare
Pia Ehnhage
Telefon: 08-508 25 911

Till
Socialnämnden

Remissvar på betänkandet Förändrad assistansersättning - en översyn av ersättningssystemet (SOU 2014:9)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner socialförvaltningens tjänsteutlåtande som remissvar på betänkandet.
2. Omedelbar justering

Gillis Hammar
Direktör

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Sammanfattning

Stockholms stad är remissinsats till betänkandet Förändrad Assistansersättning – en översyn av ersättningssystemet. (SOU:2014:9). Betänkandet innehåller förslag till förändringar av nuvarande timschablon för assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken (SFB). Förslagen syftar till en mer ändamålsenlig utformning av assistansersättningen och att komma till rätta med de problem som uppdragats med nuvarande ersättningsmodell. I regeringens direktiv till utredningen har ingått att förstärka förutsättningarna för en långsiktigt hållbar kvalitetsutveckling och finansiering av insatsen, utan att göra avsteg från verksamhetens mål och allmänna inriktning i LSS.

Utredaren anser att det saknas underlag för att påstå att timschablonen är kostnadsdrivande, men att schablonens nivå självfallet har betydelse för incitamenten. I utredningen dras slutsatsen att timschablonen i 2013 års nivå borde vara drygt 20 kronor lägre än nuvarande nivå, men att skillnaden för 2014 är något lägre. Utredaren förordar att beräkningsmetoden för schablonen ändras för att undvika en liknande utveckling framöver och föreslår att nuvarande timschablon ersätts med en ny

timbaserad men differentierad schablonmodell, som är uppdelad i en grundschablon och en tilläggschablon. Tilläggschablonen ska avse ersättning för personlig assistans som i stor omfattning utförs nattetid och helger, för att kompensera för höga OB-kostnader.

Grundschablonen kommer i stort sett att motsvara nuvarande schablonbelopp med tillägg för en ny del som ska avse ersättning för sjuklönekostnader vid ordinarie assistents sjukdom. Förslaget innebär att kommunens ansvar för sjuklönekostnader upphör. Därutöver föreslås att nuvarande möjlighet med ett kostnadsbaserat förhöjt timbelopp (med upp till högst 12 procent) behålls för att kunna beviljas om särskilda skäl finns. Utredaren föreslår vidare att ett lagreglerat avtal med minimikrav på assistansens utformning alltid ska upprättas mellan brukaren och anordnaren. Avtalet ska vara en förutsättning för att utbetalning av ersättning för personlig assistans ska kunna ske. Syftet är att stärka brukarens roll i förhållande till assistansanordnaren. Det ska inte längre vara möjligt för anordnare att anställa brukaren som samordnare av den egna assistansen. Det kommer inte att räknas som lönekostnad för personlig assistent.

Förvaltningen ser positivt på utredningens förslag och tror att de kan bidra till en mer ändamålsenlig utformning av assistansersättningen samt förstärka förutsättningarna för en långsiktigt hållbar kvalitetsutveckling och finansiering, även om det är svårt att ha en uppfattning om kostnadsutvecklingen. De nivåer som fastställs för schablonerna kommer dock att ha stor betydelse för utfallet, och för den enskildes möjlighet att leva ett liv som andra. Förvaltningen ser en risk med att den föreslagna införandeprocessen kan bli mer utdragen är avsett.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom strategiska enheten på avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Socialnämndens råd för funktionshinderfrågor har tagit del av ärendet den 15 maj 2014.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat betänkandet förändrad assistansersättning – en översyn av ersättningssystemet (SOU 2014:9) till socialnämnden, äldrenämnden, stadsledningskontoret samt kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor. Remisstiden sträcker sig till 23 maj 2014.

Ärendet

I betänkandet Förändrad Assistansersättning – en översyn av ersättningssystemet (SOU:2014:9) presenteras förslag till förändringar som syftar till en mer ändamålsenlig utformning av ersättningen för personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken (SFB). I regeringens direktiv har även ingått att förstärka förutsättningarna för en långsiktigt hållbar kvalitetsutveckling och finansiering av insatsen. En bakomliggande orsak till regeringsuppdraget är de problem som uppdragats med nuvarande modell för timersättning.

Utredaren har haft i uppdrag att även ta hänsyn till verksamhetens mål och allmänna inriktning som anges i 5 och 6 § § LSS. Där framgår bland annat att verksamhet enligt lagen ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för de som tillhör personkretsen och att kunna leva som andra. Verksamheten ska vara grundad på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet och den enskilde ska i största möjliga utsträckning ges inflytande och medbestämmande över insatser som ges. Utredaren framhåller att det är av stor betydelse att ersättningens konstruktion för personlig assistans är väl avvägd och tar hänsyn till de skiftande behov som finns hos personer med funktionsnedsättning.

Betänkandet Förändrad Assistansersättning – en översyn av ersättningssystemet (SOU 2014:9) innehåller förslag som ska syfta till en mer ändamålsenlig utformning av ersättningen för personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken (SFB) och förstärka förutsättningarna för en långsiktigt hållbar kvalitetsutveckling och finansiering av insatsen. Det innehåller även förslag avsedda att stärka brukarens roll gentemot anordnaren. I remissvaret efterfrågas en bedömning av de olika förslagen utifrån dess syften och i vilken mån de utgår från och tar hänsyn till verksamhetens mål och allmänna inriktning enligt LSS. Vidare efterfrågas synpunkter på om konsekvenserna av förslagen för staten, kommunerna, anordnarna och brukarna är tillräckligt väl belysta.

För- och nackdelar med nuvarande ersättningssystem

I utredningen beskrivs och analyseras nuvarande ersättningssystem. Assistansersättningen är idag konstruerad som en schablonersättning per timme, lika för alla brukare och anordnare. Därutöver finns den förhöjda ersättningen, som är olika för olika brukare. Den förhöjda timersättningen får överstiga högst 12 procent utöver timschablonen och är kostnadsbaserad, dvs. de förhöjda kostnaderna ska redovisas. Timschablonen ska motsvara

den genomsnittliga kostnaden per timme för löner och andra kostnader för att utföra personlig assistans. Fördelarna är att systemet är enkelt och förutsägbart för alla parter och ger utrymme för brukare och anordnare att utforma assistansen utifrån brukarens individuella situation och önskemål. Nackdelarna är framför allt att det kan finnas brister i ersättningens träffsäkerhet i förhållande till olika brukares och anordnares behov och kostnader, möjligheterna till styrning av ersättningens användning är begränsad både för brukaren och för staten. Schablonersättningen tar inte heller hänsyn till eventuella skillnader i förutsättningar mellan olika typer av anordnare (kommun, annan anordnare med tillstånd (brukarkooperativ, privat anordnare) eller egen arbetsgivare (brukaren anställer själv sina assistenter). Sådana skillnader kan samtidigt vara påverkbara, enligt utredningen.

Vilken betydelse har ersättningssystemet för kvalitets- och kostnadsutvecklingen?

Ersättningssystemet har betydelse för kostnader och kvalitet genom att det sätter ramar och påverkar incitamenten. Enligt utredningen ger nuvarande system brukaren goda förutsättningar för kvalitet genom den frihet som brukaren har att själv utforma sin assistans i samarbete med anordnaren. Utifrån ett samhällsperspektiv skapas förutsättningar för kvalitet genom att verksamheten omgärdas med olika regler och är föremål för tillsyn och tillståndsgivning, men däremot inte genom ersättningen i sig.

Utredningen menar att det nuvarande ersättningssystemets betydelse för kostnadsutvecklingen inom assistansersättningen är svår att analysera. De sammantagna kostnaderna påverkas av antalet brukare, antalet timmar per brukare och kostnaden per timme. De senaste åren är det framför allt antalet timmar per brukare som har ökat, medan antalet brukare har stabiliserats. Orsakerna till ökningen av antalet timmar har inte analyserats.

Tidigare utredningar, bland annat betänkandet om Åtgärder mot fusk och oegentligheter med assistansersättning (SOU 2012:6), har menat att schablonersättningen per timme är kostnadsdrivande då nivån på ersättningen är för hög och ger utrymme för oskäligen vinster hos framför allt privata anordnare, och detta ger starka incitament för att öka antalet timmar.

Mot detta kan enligt utredningen ställas att behovsbedömningen ska göras med utgångspunkt från den enskilda brukarens behov och att personer med funktionsnedsättning ska kunna leva ett liv som

andra. Brukaren ska kunna välja sin egen anordnare och timschablonen måste ligga på en nivå som är tillräcklig för att medge en god kvalitet i assistansen. Antalet timmar styrs av Försäkringskassans behovsbedömning och någon yttre gräns för hur många timmar som kan beviljas finns egentligen inte.

Utredningen anser att det saknas underlag för att påstå att timschablonen är kostnadsdrivande, men att schablonens nivå självfallet har betydelse för incitamenten.

Analys av den nuvarande timschablonen

Utredningens analys visar bland annat att

- Den beräknade grundlönen i schablonen är för hög, främst på grund av att fel arbetstidsmått har använts i förhållande till hur det ser ut i privat respektive kommunal sektor, men också för att den senaste lönestatistiken inte har använts i beräkningen.
- OB-kostnaden vid personlig assistans sannolikt är högre än vad som ligger i nuvarande beräkning av schablonen.
- Schablonens del för övriga kostnader har ökat kraftigt – inte på grund av att man velat öka ambitionsnivån utan av beräkningstekniska skäl.

Utredningen drar slutsatsen att schablonen i 2013 års nivå borde vara drygt 20 kronor lägre än nuvarande nivå, men att skillnaden för 2014 är något lägre. Utredningen förordar att beräkningsmetoden för schablonen ändras för att undvika en liknande utveckling framöver.

Är nuvarande timersättning anpassad till olika anordnares behov?

Med egna kartläggningar som grund konstaterar utredningen att de faktiska kostnaderna för att bedriva assistans varierar starkt mellan olika brukare och olika anordnare samt att variationerna är osystematiska. En slutsats är att kostnaderna till stor del är påverkbara och kan anpassas inom den ram som sätts av schablonen.

Den enda kostnad där utredningen funnit en tydlig variation som kan förklaras och förstås är kostnaderna för personlig assistans på obekvämt arbetstid. Därutöver har det framkommit att kommunernas kostnader i genomsnitt ligger högre, vilket bland annat förklaras av skillnader i personalens anställningsvillkor. Den nuvarande schablonen har enligt utredningen varit anpassad till de kommunala

kostnaderna vilket kan sägas ha gynnat privata anordnare med en något längre kostnadsnivå.

Förändrad utformning av ersättningen för personlig assistans
Utredningen har funnit att den nuvarande modellen med en timschablon har stora fördelar och att den i grunden bör behållas med vissa modifieringar.

Utredningen föreslår att nuvarande timschablon (280 kr år 2014) ersätts med en grundschablon per timme med i huvudsak samma innehåll som idag. Grundschablonen föreslås därutöver också täcka kostnader vid ordinarie assistents sjukfrånvaro – en kostnad som idag huvudsakligen bärs av kommunerna.

Vidare föreslås en ny tilläggschablon som ska kunna beviljas brukare som har särskilt stora behov av assistans på nätter och helger. Många av dessa brukare söker idag förhöjt timbelopp, vilket är förenat med ett särskilt ansökningsförfarande, extra administration och redovisning. En tilläggschablon bedöms kunna ge högre träffsäkerhet när det gäller brukare med stora behov på nätter och helger. Rätten till en tilläggschablon ska bedömas i förväg, i samband med ordinarie behovsbedömning.

Förhöjt timbelopp kan idag beviljas med upp till högst 12 procent utöver schablonbeloppet (högst 314 kr år 2014). Det förhöjda timbeloppet föreslås kvarstå som en extra säkerhetsventil, utöver grundschablonen och tilläggschablonen, för personer som har behov av en särskilt kvalificerad assistent, om assistenter behöver särskild utbildning eller liknande, eller om det behövs någon form av arbetsledning för att samordna assistansen och ge assistenterna stöd i arbetet. Förhöjt timbelopp ska bedömas individuellt och redovisas.

Om de föreslagna förändringarna ska vara statsfinansiellt neutrala behöver grundschablonen enligt utredningen sättas något lägre än den nuvarande timschablonen. Ett sådant förfarande möjliggör en viss omfördelning av ersättningen, där utrymme skapas för att bevilja brukare med höga kostnader en tilläggschablon.

Avtal för att säkra assistansens kvalitet och brukarens inflytande

Personlig assistans behöver utformas olika för olika brukare. Det kan därför inte ställas några centralt utformade krav på innehållet i assistansen, enligt utredningen. Däremot bör de som beviljas

ersättning ges reella möjligheter att påverka utformningen av sin assistans efter egna behov och önskemål inom ramen för den lämnade ersättningen. Därför föreslår utredningen att kraven på anordnaren stärks genom ett lagstadgat krav på ett skriftligt avtal mellan brukaren och anordnaren. Avtalet ska behandla ett antal punkter av betydelse för assistansens kvalitet och brukarens inflytande. Avtalet ger brukaren eller brukarens företrädare en förbättrad möjlighet att ställa tydliga kvar på anordnaren.

Brukaren ska inte anställas som arbetsledare för egen assistans

Det förekommer idag att anordnare anställer och ersätter brukare för arbetsledning inom ramen för brukarens egen assistans. Utredningen anser att detta i grunden är olämpligt och föreslår en teknisk löning för att det inte längre ska vara tillåtet. Lösningen innebär att beviljad assistansersättning som används för lön till brukaren för insatser som arbetsledare i den egna assistansen blir återbetalningspliktig. Ersättningen ska inte heller betraktas som lönekostnad för personlig assistans.

Förbättrat samarbete mellan myndigheter inom assistansområdet

Utöver ovanstående beskrivs hur behovsbedömningen skulle kunna förbättras, dock utan att några förslag lämnas. Utredningen förordar även en ökad samverkan mellan berörda myndigheter och organisationer inom assistansområdet, bland annat för att stärka uppföljning, tillsyn och förebyggande av olika risker. Försäkringskassan förordas som samordnande myndighet i en sådan samverkan.

Konsekvenser av utredningens förslag

Utredningen belyser vilka konsekvenser förslagen får för brukare, kommuner, företag och statliga myndigheter samt förslagets effekter för statens och kommunernas finanser.

Utredningen föreslår att en grundschablon och en tilläggschablon införs successivt från med 2015 allteftersom Försäkringskassan fattar nya beslut om assistansersättning. Förslaget om ett lagstadgat reglerat avtal mellan brukare och anordnare bör på motsvarande sätt införas successivt från och med 2015, enligt utredningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utredning behandlar på ett utförligt och förtjänstfullt sätt olika aspekter och frågor som omgärdar assistansersättningen. De direktiv som lämnats för utredningen har efterföljts. Komplexiteten i assistansersättningen och de avvägningar som legat till grund för förslagen framställs på ett tydligt och begripligt sätt. Utredaren redogör också noggrant för de olika alternativ som behandlats under utredningen och de förslag som lämnas.

Synpunkter på förslagen utifrån syftet om en långsiktigt hållbar kvalitetsutveckling och finansiering av insatsen

Av de alternativa lösningar som utredningen arbetat med anser förvaltningen att de förslag som utredningen landat i är de mest lämpliga utifrån syftet om en långsiktigt hållbar kvalitetsutveckling och finansiering av assistansersättningen. Förvaltningen delar utredningens bedömning att den föreslagna differentieringen med en grundschablon och en tilläggschablon bör ge en ökad träffsäkerhet utifrån olika brukares behov av assistans. De svårigheter som kan uppkomma kring gränsdragningar mellan ”vanlig” arbetstid och obekvämt arbetstid får vägas mot behovet av ökad träffsäkerhet. En kostnadsredovisningsmodell, motsvarande den som fanns före 1997, är varken realistisk eller önskvärd. En ytterligare differentiering för kvällstid skulle sannolikt medföra betydligt svårare gränsdragningsproblem och en betydande administration.

Den differentierade schablonersättningen kan utgöra en bra modell utifrån syftet om en långsiktigt hållbar kvalitetsutveckling och finansiering av insatsen, förutsatt att de nivåer som fastställs kan tillgodose kraven på kvalitet ur både samhällets och den enskilde brukarens perspektiv. Den medger en fortsatt flexibel användning av beviljad assistansersättning för brukaren, även om friheten kan begränsas något jämfört med idag, samtidigt som förvaltningen tror att administrationen kan hållas på en rimlig nivå.

Ett problem är att det inte varit möjligt för utredaren att, annat än i begränsad omfattning, följa kostnaderna för att anordna personlig assistans, både när det gäller hur olika typer av kostnader ska täckas av ersättningen och hur kostnaderna påverkas av de olika behov som olika brukare har. Det har framkommit att andra kostnader än arbetskostnader varierar starkt och att de ofta är lägre än vad som vad som rekommenderas i RAR 2006:6, medan de totala arbetskostnaderna, som också varierar starkt, i vissa fall förefaller vara något högre än vad SCB:s och arbetsgivarorganisationernas

statistik anger. Det gäller även i förhållande till den ursprungliga ambitionen att assistentlönen skulle överensstämja med en vårdbiträdeslön. Utredningens analyser har visat att nuvarande kostnader för obekväm arbetstid är högre än beräknat, vilket kan ha betydelse för kostnaden avseende den föreslagna tilläggschablonen.

I utredningen uppges vidare att den rekommenderade fördelningen av nuvarande timschablon enligt RAR 2006:6, enligt vilken 87 procent av ersättningen bör användas för löne- och lönebikostnader och 13 procent för övriga kostnader för assistans (assistansomkostnader, personalomkostnader, arbetsmiljö och utbildning samt administration), i praktiken är en annan. År 2013 användes 83 procent av timschablonen till löne- och lönebikostnaden och 17 procent till övriga kostnader. Det framgår dock att skillnaderna är stora och osystematiska. Tydligt är emellertid att kommuner har högre lönekostnader än andra anordnare och egna arbetsgivare. Stockholms stads erfarenhet är att vissa anordnare har exceptionellt låga lönekostnader som ligger långt under den beräknade lönekostnaden för timschablonen. Om en orsak till att kommuners högre lönekostnader är att mycket assistans ges på obekväm arbetstid, bör den nya ersättningsmodellen gynna kommunen genom tilläggschablonen. Det beror emellertid på om tilläggschablonen beviljas brukare i en omfattning som kompenserar en sänkt grundschablon. Om grundschablonen i alltför hög grad anpassas till löneläget hos andra anordnare än kommunen finns en uppenbar risk för att kommunen inte kan rymma verksamheten inom befintliga ramar.

När det gäller kvalitetsaspekten kan den föreslagna ökade styrningen av användningen av ersättningen komma att påverka den enskildes upplevelse av självbestämmande och frihet i utformningen av den egna personliga assistansen. Huruvida det blir på ett negativt eller positivt sätt hänger självfallet samman med hur nivåerna för de föreslagna schablonerna fastställs. I kombination med övriga förslag om bland annat avtal med lagstadgade minimikrav i syfte att stärka brukarens roll gentemot anordnaren kan den förändrade assistansersättningen likaväl bidra till en kvalitetsutveckling, både för brukaren och för anordnaren.

Synpunkter på förslag som ska stärka brukarens roll gentemot anordnaren

Detta är ett bra förslag, anser socialförvaltningen, som om det genomförs kommer att kunna stärka brukarens roll på en rad punkter samt klargöra olika frågor, relationer och ansvar.

Kravet på att det ska finnas ett skriftligt avtal mellan brukaren och anordnaren som innehåller vissa lagreglerade minimikrav borde väsentligt förbättra förutsättningarna för att ersättningen används på ett tillfredsställande sätt och för att tydliggöra parternas ansvar. Om ett avtal blir ett krav för att assistansersättning över huvud taget ska betalas ut skapas en tydlighet kring villkoren för utbetald ersättning som gagnar såväl brukaren som staten.

Avtalet ska bland annat fungera som ett intyg på att brukaren vill att ersättningen ska gå direkt till anordnaren och ge information om för vilken period avtalet gäller samt visa hur stor del av kostnaden som kommer att användas för köp av personlig assistans. Vidare ska det regleras frågor som rör utformningen av assistansen, assistenternas utbildningsnivå, vilket arbetsledaransvar som tillfaller arbetsgivaren etc. Avtal med reglerade minimikrav kan även förhindra civilrättsliga processer på grund av att parterna inte har reglerat ansvarsförhållandet vid byta av anordnare.

Syftet med personlig assistans samt rätten och friheten att komma överens om ett avtals innehåll är viktigt och måste alltid beaktas, men såsom framhålls i utredningen finns idag inte någon lagstiftning som ger den enskilde stöd i denna situation.

Utbetalningen av assistansersättning kräver inte någon kostnadsredovisning för att säkerställa att medlet används på ett för brukaren och i statens mening tillfredsställande sätt.

Förvaltningen anser därför att det finns ett behov av det föreslagna avtalet.

Förvaltningen instämmer i förslaget om att beviljad assistansersättning som används för lön till brukaren för insatser som arbetsledare i den egna assistansen ska bli återbetalningspliktig. Ersättningen ska inte heller betraktas som lönekostnad för personlig assistans.

Synpunkter på förslagen utifrån verksamhetens mål och allmänna inriktning enligt LSS

Förvaltningen delar utredarens uppfattning att en i huvudsak schabloniserad ersättning bör finnas kvar. Ur ett samhällsperspektiv är en starkare styrning och en ökad träffsäkerhet när det gäller

assistansersättningens användning och de behov som ska tillgodoses nödvändig. En differentierad ersättning, med en grundschablon och en tilläggschablon för de som har mycket assistansnattetid, bör kunna förbättra förutsättningarna för detta. Att förändringar i ersättningen inte ska vara kostnadsdrivande kan knappast heller ifrågasättas.

Förslagen ska samtidigt betraktas utifrån verksamhetens mål och allmänna inriktning i LSS. Ur detta hänseende kan den enskildes upplevelse av självständighet och flexibilitet i utformningen av den egna personliga assistansen komma att påverkas av en starkare styrning av assistansersättningen. I kombination med övriga förslag om bland annat lagreglerade avtal med minimikrav i syfte att stärka brukarens roll gentemot anordnaren och skapa delaktighet kan en förändrad assistansersättning likaväl bidra till att brukare upplever en kvalitetsförbättring i den egna assistansen.

Det är svårt att förutse vilka konsekvenser den föreslagna ersättningen får i praktiken för berörda brukare, på grund av att de stora skillnaderna i förutsättningar och behov mellan olika brukare som utredningen visar på. Även valet av anordnare eller om brukaren väljer att själva vara arbetsgivare för sina assistenter får betydelse för assistansen. Det är dock ofrånkomligt att ersättningens nivå har betydelse för olika brukares upplevelse av goda levnadsvillkor och att kunna leva som andra. Om nivån på grundschablonen blir så låg att enskilda brukare trots beviljad assistans inte kan genomföra nödvändiga och önskade vardagsaktiviteter kommer de föreslagna ändringarna innebära att lagstiftarens mål för verksamheten inte uppnås, och vice versa. Det är emellertid inte möjligt för förvaltningen att utifrån utredningen kunna dra några långtgående slutsatser.

Är konsekvenserna för stat, kommuner, anordnare och brukare tillräckligt väl belysta?

Socialförvaltningen bedömer att konsekvenserna för stat, kommuner, anordnare och brukare är väl belysta när det gäller den föreslagna differentieringen av ersättningen i en grundschablon och en tilläggschablon samt en säkerhetsventil med bibehållet förhöjt timbelopp om det finns särskilda skäl. Tveksamheter som ändå finns handlar framför allt om de ekonomiska konsekvenserna för brukare som har mycket assistans på obekvämt arbetstid, men inte i den omfattningen att de kan få tilläggschablonen. Förvaltningen känner även oro för vad den nya grundschablonen, jämfört med

nuvarande timbelopp, kommer att innebära för kommunernas möjligheter att få tackning för sina assistanskostnader.

Stockholms stad hade den 1 oktober 2013 ansvaret för 1 256 personer med beslut om assistansersättning från Försäkringskassan och betalar för närvarande närmare 370 miljoner kronor per år för de 20 första timmarna per vecka i dessa beslut, vilket innebär att även små förändringar får betydelse. Därtill kommer kommunens 243 egna beslut om personlig assistans enligt LSS (den 1 oktober 2013), där inga planer finns på att ändra tillämpningen av den statliga schablonen för kommunens ersättning.

Även om kompensation kan ske genom tilläggschablonen för assistans som utförs på nätter och helger så är det inte alldeles klart om den kommer att kunna täcka upp för kommunens kostnader i sin helhet. Å andra sidan, om kommuner idag missgynnas genom att nuvarande timbelopp inte ger full kompensation för den assistans som kommunerna oftare än andra anordnare, genomför på nätter och helger, kanske fördelarna ändå överväger genom ökad träffsäkerhet när det gäller olika brukares behov.

Förslaget om att avlasta kommunerna ansvaret för tillfälliga utökningar av personlig assistans när det gäller sjuklönekostnaden vid ordinarie assistents sjukdom är mycket bra och förvaltningen har svårt att se några nackdelar med detta, även om det samtidigt innebär en ekonomisk resursomfördelning. Kommunens basansvar vid ordinarie assistents sjukdom är ständigt föremål för tolkningar. Trots flera prejudikat de senaste åren uppkommer nya frågor om vad som ingår i sjuklöneansvaret, vilka kostnader som ska ersättas, vilka underlag som kommunen kan kräva in från assistansanordnare och egna arbetsgivare. Det är inte heller ovanligt att anordnare debiterar kommunen för andra kostnader än sjuklönekostnader vilket skapar osäkerhet hos handläggare. Förslaget om att överlåta kostnadsansvaret för ordinarie assistents sjuklön till assistansanordnaren kommer att innebära administrativa lättnader för såväl anordnare, kommuner och brukare samt Försäkringskassan.

Förvaltningen ser en risk med att införandeprocessen blir mer utdragen än vad som kalkyleras i utredningen och att berörda parter får hantera parallella system under flera år framöver vilket inte kan ses som önskvärt. Grundsablonen föreslås ersätta nuvarande timbelopp rakt av från och med den 1 januari 2015. Införandet av tilläggschablonen föreslås däremot ske i takt med att nya beslut om att bevilja assistansersättning fattas. För de brukare som redan har

assistansersättning kommer ändringen att ske i samband med den omprövning av varje beslut som ska göras av Försäkringskassan efter två år, alternativt i samband med ansökan om fler timmar. I planeringsprocessen måste då hänsyn tas till att Försäkringskassan har stora eftersläpningar i sina tvåårsomprövningar. Därtill kommer hanteringen av det förhöjda timbeloppet med upp till 12 procent som för ”gamla” och ”nya” brukare kommer att beviljas på olika grunder. Det successiva införandet kan skapa en ökad administration och mindre förutsägbarhet om kostnaderna för bland annat kommunerna.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som remissvar på betänkandet.

Bilagor

Remiss betänkandet Förändrad assistansersättning – en översyn av ersättningssystemet, SOU 2014:9.